GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 224. *Duminecă, 5 (17) Octomvre.* 1886.

NOU ABONAMENTŬ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu I Octomvre 1886 st. v., s'au începutŭ **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonaţilorŭ de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Ungurii și libertatea popórelorŭ.

II.

Brașovŭ, 4 Octomvre 1886.

Niciodată când este vorba de libertate nu ne putemŭ înțelege cu conlocuitorii noștri ungurĭ. Ei au unŭ deosebitŭ conceptŭ despre libertate.

Libertatea la Ungurĭ nu însémnă decâtŭ supremaţia, domnirea lorŭ absolută în statŭ. Acéstă stăpânire, se'nţelege, nu mai e aḍi îmbrăcată în haina ei vechiă feudalistă, ci a trebuitŭ sĕ și-o schimbe. Forma este nouă, dér spiritulŭ este totŭ spiritulŭ vechiului esclusivismŭ și alŭ vechei supremaţii, alŭ cărorŭ cercŭ s'a lărgitŭ în aparinţă. În loculŭ de nobilŭ se ḍice acuma Maghiarŭ. Totŭ grofii și baronii domnescŭ înse și 'astăḍĭ în Pesta. Ei conducŭ administraţia, ei justiţia, ei financele și comerciulŭ statului, ei conducŭ și parlamentulŭ, ei aducŭ și reformézǎ legile și totŭ ei au făcutŭ și constituţiunea actuală ungară.

Starea actuală de lucrurĭ, absolutismulŭ parlamentarŭ alŭ acelei clice, care se numesce partidă dela putere, ne spune fóia oposiţiunală maghiară, este libertatea și independenţa unguréscă.

Mărturisimŭ că nu-i invidiămŭ pe Ungurĭ pentru acésta, ne pare însĕ rĕu că clica dela putere a isbutitŭ a-le ameţi așa de multŭ capetele cu totŭ feliulŭ de frase și de idei șovinistice, încâtŭ poporulŭ maghiarŭ pare a-și fi pierdutŭ sĕmţulŭ și consciinţa propriei sale libertăţĭ.

Și décă Ungurii n'au adevĕrata pricepere pentru libertatea lorŭ proprie, cum o se pótă ei sĕmţi pentru libertatea altorŭ popóre?

Sĕ ne arate cei dela „Ellenzék" unŭ partidŭ maghiarŭ, fiă câtŭ de micŭ — afară de acela alŭ „Corbului albŭ," care încă nu s'a formatŭ — c'unŭ programŭ în adevĕrŭ liberalŭ și democraticŭ, în spiritulŭ adevĕratei libertăţĭ și egalităţĭ, precum este înţelésă în statele civilisate ale Europei apusane?

Ne vorŭ rĕspunde, că au pe Iranyi și pe Helfy, póte și pe Apponyi și Szilagyi. Dér óre nu s'au întrebatŭ ei vr'odată cu tótă seriositatea, décă acești corifei parlamentarĭ oposiţionalĭ, acești oratorĭ genialĭ servescŭ în realitate causa libertăţii poporului maghiarŭ, orĭ numai interesele grofilorŭ și a-le baronilorŭ din Ţéra ungurésă?

Sĕ ne spună cei dela „Ellenzék", ce au întreprinsŭ numiţii conducĕtorĭ de partidă până acuma, ca sĕ emancipeze poporulŭ maghiarŭ ruralŭ de sub jugulŭ celorŭ ce-lŭ esploatéză făr' de nicĭ o milă în numele libertăţii și alŭ naţionalismului?

Ceremŭ sĕ ne spună cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ credemŭ că ţĕranului ungurŭ nicidecum nu i se ajută prin aceea, că domnii Iranyi, Apponyi și Szilagyi proclamă de pe tribuna parlamentară, între aplausele clicei dela putere, că ei nu recunoscŭ celorŭ trei milióne de Românĭ din acestŭ statŭ dreptulŭ de a-și desvolta individualitatea lorŭ naţională.

Nu i se ajută ţĕranului ungurŭ nicĭ cu aceea, că matadorii strigă în gura mare în dietă că este în interesulŭ Ungariei sĕ fiă mănţinută libertatea și independenţa popórelorŭ din Balcanĭ.

Cei dela fóia clușiană au avutŭ prin urmare cause destulŭ de întemeiate de a evita o discuţiune principiară asupra neesistentelorŭ străninţe pentru libertate ale corifeilorŭ unguresci și a ne veni cu-o sofismă nesărata, vorbindu-ne de „legile și de constituţiunea" română, bulgară, sêrbă, muntenegrénă și ungurésă.

„Cum se potrivesce — amŭ întrebatŭ noi — entusiasmulŭ pentru libertatea și independenţa popórelorŭ din Orientŭ cu principiele, ce le profeséză și cu politica ce-o urmărescŭ corifeii politicĭ maghiarĭ faţă cu popórele nemaghiare din statulŭ ungarŭ?"

Vede orĭ și cine că noi aicĭ amŭ vorbitŭ de principii, amŭ înţelesŭ spiritulŭ. Dér „Ellenzék" nu se póte avênta la înălţimea spiritului adevĕratei libertăţĭ, pentrucă e frică de ameţélă, și de aceea ne vine cu forma, și cere dela noi ca sĕ privimŭ cója dreptŭ sĕmbure.

„Décă vestimŭ" — ḍice „Ellenzék", — libertatea și independenţa statelorŭ balcanice, vestimŭ, că constituţiunea acelorŭ state trebue sĕ fiă luată în apĕrare".

De aicĭ ar urma ca consecinţă logică, că, décă Bulgarii aḍi n'arŭ avé constituţiune, pe Ungurĭ nicĭ capulŭ nu i-arŭ mai dure de libertatea și de independenţa Bulgarilorŭ.

La acestŭ resultatŭ ajunge chiar și „Ellenzek", când pretinde, deși indirectŭ, că Românii din regatulŭ s-lui Stefanŭ, neavêndŭ o constituţiă a lorŭ deosebită, n'au nicĭ dreptŭ a-și desvolta individualitatea lorŭ naţională și prin urmare nu se potŭ bucura de aceeașĭ libertate ca Bulgarii.

Și décă Ungurii vorŭ sĕ se mănţină numai constituţiunile existente ale popórelorŭ balcanice, cum rĕmâne atuncĭ cu libertatea Macedonenilorŭ și a Albanesilorŭ, carĭ n'au nicĭ o constituţiă. Vorŭ ei ca acești sĕ rĕmână în veci slugile Turcilorŭ?

Au trecutŭ cu vederea cei dela fóia oposiţiunală din Clușiu, că ministrulŭ-președinte Tisza în cunoscuta sa declaraţiă a vorbitŭ nu numai de constituţiunile esistente, ci și de viitórele constituţiunĭ ale popórelorŭ din Balcanĭ, când a ḍisŭ: „interesele Ungariei pretindŭ ca făcêndu-se schimbărĭ în peninsula balcanică, poporaţiunile ce trăescŭ acolo sĕ se formeze în state de sine stătătóre, corĕspunḍĕtorŭ individualităţii lorŭ."

Décă prin urmare li se recunósce Macedonenilorŭ și Albanesilorŭ acestŭ dreptŭ, de ce sĕ nu se recunóscă Românilorŭ de aicĭ celŭ puţinŭ dreptulŭ de a-și desvolta liberŭ individualitatea lorŭ naţională între marginele statului ungarŭ?

Nu vĕdŭ domnii dela „Ellenzék" contraḍicerea în care se află politica esterióră a Ungurilorŭ cu politica lorŭ interióră?

„Constituţiunea maghiară", ḍicŭ ei, „oferă scutŭ locuitorilorŭ de orĭce rassă". Décă ar fi așa atuncĭ ce lipsă ar mai fi avutŭ domnii Tisza-Apponyi-Szilagyi-Iranyi sĕ declare astă primăvéră sĕrbătoresee în cameră, că în statulŭ ungarŭ numai o desvoltare maghiară și o cultură maghiară póte fi admisă?

În România, ḍiceţĭ, „care are mai multŭ ca o miiă de locuitorĭ maghiarĭ", nu esistă drepturĭ deosebite pentru acești. Acésta e ușorŭ de înţelesŭ mai întâiu fiindcă-sŭ prea puţinĭ, apoi fiindcă nu-sŭ autohtonĭ. Ce omŭ cu minte va pretinde înse ca Românii din regatulŭ s-lui Stefanŭ, carĭ suntŭ mai mulţĭ decâtŭ Bulgarii de nordŭ și de sudŭ, decâtŭ Grecii și decâtŭ Sêrbii din regatŭ și carĭ pe lângă acésta suntŭ unŭ poporŭ autohtonŭ, sĕ n'aibă mai multe drepturĭ ca Ciangăii din Moldova și ca Tătarii din Dobrogea?

Din espunerile lui „Ellenzék" ar mai urma, că décă constituţiunea bulgară se va schimba cu timpulŭ, negreșitŭ cu concursulŭ Rușilorŭ,—ceea ce nu este imposibilŭ — astfelŭ ca ea sĕ devină asupritóre pentru Bulgarĭ, ar fi și atuncĭ datoria Ungurilorŭ de a o apĕra. Nu vĕdŭ cei dela fóia clușiană la ce paradoxurĭ îĭ facŭ sĕ ajungă sofismele lorŭ?

(Unŭ articulŭ finalŭ urmeḍă).

Crisa bulgară.

— Generalulŭ Kaulbars a sositŭ la Rusciucŭ cu unŭ trenŭ specialŭ. Nu s'a produsŭ nicĭ unŭ incidentŭ la plecarea sa din Varna, nicĭ pe timpulŭ întórcerii. Generalulŭ a renunţatŭ la călĕtoria sa în Rumelia. Elŭ se va întórce probabilŭ la Sofia prin Tîrnova, dér numai peste câteva ḍile. Până atuncĭ elŭ va sta în Rusciucŭ și póte în Bucureșcĭ.

— *„Noua presă liberă"* scrie, că punctulŭ de vedere rusescŭ, care consistă în a considera Sobrania ca nulă și neavenită, nu póte fi și alŭ celorlalte puterĭ. Alegerile s'au făcutŭ conformŭ constituţiunii și în tótă regula, și tratatulŭ dela Berlinŭ nu oferă nicĭ o raţiune pentru ca Rusia sĕ protesteze. E chiarŭ îndoiosŭ ca alegerea prinţului sĕ pótă fi anulată prin refusulŭ unei singure puterĭ, presupunêndŭ că Pórta o sancţionéză și că celelalte puterĭ o recunoscŭ. Póte că Bulgarii, carĭ dau deja probe așa de marĭ de moderaţiune, vorŭ surprinde diplomaţia, ce zăbovesce, prin alegerea lorŭ. Fără patriotismulŭ și prudenţa Bulgarilorŭ, care rădică Rusiei orĭce pretextŭ pentru o mĕsură coercitivă, pacea ar fi multŭ mai compromisă decâtŭ cum e acuma. Tinĕrulŭ poporŭ bulgarŭ pare a întrece bĕtrânile naţiunĭ din occidentŭ în abilitate politică.

— *„Epoca"* scrie: Scirile privitóre la numerósele concentrărĭ de trupe rusescĭ în Basarabia iau din ce în ce mai multă consistenţă.

— După spusa *„Vocei Covurluiului"* din Galaţĭ, scrisorĭ sosite din sudulŭ Rusiei anunţă, că acolo se face o fórte activă mișcare de trupe rusescĭ spre mare.

— O telegramă din Novoselitza comunică: Dincolo de graniţa rusécă se crede și acum într'o ocupaţiune a Bulgariei. Oficerĭ rușĭ de geniu inspecteză drumurile și podurile și primarii au fostŭ înscinţaţĭ sĕ aibă la disposiţiă trăsurĭ și caĭ. Manevrele, ce erau sĕ fiă la Kișinĕu, s'au opritŭ prin telegrafŭ acum optŭ ḍile și trupele de acolo au plecatŭ la Unghenĭ și Odesa. Garnisóna din Hotin va merge de asemenea spre sudŭ. Dela nordŭ au venitŭ la Iedicze 3000 ómenĭ. Garnisóna din Novoselitza a mai primitŭ 500 ómenĭ cavaleriă.

Apelulŭ partidei guvernamentale bulgare.

Partida guvernamentală din Bulgaria a adresatŭ alegĕtorilorŭ din Bulgaria și Rumelia orientală, înaintea alegerilorŭ pentru marea sobraniă, urmĕtorulŭ apelŭ:

Fraţilorŭ Bulgarĭ! Peste o sĕptĕmână veţĭ merge la urnă ca sĕ alegeţĭ deputaţĭ pentru marea adunare naţională, care are sĕ se sfătuiască în privinţa grelei situaţiunĭ în care a ajunsŭ patria nóstră. Prin ce vremurĭ grele a avutŭ sĕ trécă poporulŭ nostru! Dér și acum atârnă d'asupra Bulgariei sabia lui Damocle, și viitórea fericire a ţĕrei atârnă numai dela înţelepciunea nóstră, întocmai precum greșelele nóstre ar puté provoca nenorocirea ei.

Fraţi Bulgarĭ! Tótă lumea îndréptă acum ochii ei

asupra corăbiei bulgare, care luptă cu valurile ce o ameninţă cu cutropire. Cârmaciulŭ a părăsitŭ cârma şi corabia caută prin furtunĭ şi valurĭ puternice sĕ ajungă la ţĕrmŭ, unde este arboratŭ unŭ stindartŭ cu următórea inscripţiune: „Bulgaria şi libertatea.« Fraţilorŭ! puneţĭ mânile şi ajutaţĭ'i sĕ ajungă la acestŭ locŭ, pentru ca multŭ cercata Bulgariă sĕ-şĭ pótă dobêndi în fine linişcea şi sĕ pótă striga: «Totŭ nu mĭ-au lipsitŭ fiii bravĭ.“ Alegeţĭ pe aceia, carĭ suntŭ oţeliţĭ şi probaţĭ, carĭ iubescŭ Bulgaria mai pe susŭ de tóte şi numai în alŭ doilea planŭ manifestă simpatiă pentru străinĭ, şi spuneţi-le: Fiăcare palmă din pămêntulŭ nostru ne-a devenitŭ preţiósă în urma sângelui vĕrsatŭ pentru ea; pregătiţĭ dér ţĕrei unŭ viitorŭ totŭ atâtŭ de mare, pe câtŭ este de mare preţulŭ patriei.

Fraţĭ Bulgarĭ! Póte că se vorŭ găsi şi printre voi prorocĭ falşĭ, ómenĭ carĭ vorŭ încerca sĕ vĕ cumpere cu argintŭ. Fiţĭ însĕ deşteptĭ, ţineţĭ fruntea susŭ şi arătaţĭ lumei că sunteţĭ mai pe susŭ decâtŭ preţulŭ ce vi s'ar oferi, orĭ câtŭ de mare ar fi, şi că Bulgarulŭ, în timpulŭ suferinţelorŭ sale, a învĕţatŭ sĕ preţuiască libertatea... Alegeţĭ astfelŭ de deputaţĭ, cărora sĕ le puteţĭ ḑice: »Voimŭ unŭ principe, care sĕ fiă gata d'a muri pe câmpulŭ de luptă pentru Bulgaria, precum a fostŭ eroulŭ nostru principe; voimŭ unŭ principe care sĕ iubéscă patria mai multŭ decâtŭ pe sine. Voimŭ unŭ principe, care sĕ se devoteze Bulgariei cu trupŭ şi cu sufletŭ.

Fraţĭ Bulgarĭ! S'au găsitŭ ómenĭ carĭ au îndrăsnitŭ sĕ rădice mâna lorŭ contra corónei sfinţite a bravului nostru principe. S'au găsitŭ asemenea ómenĭ, şi consciinţa lorŭ nu i-a făcutŭ sĕ se cutremure când au aruncatŭ poporulŭ în nesiguranţă şi anarhiă... S'au rădicatŭ câteva fiinţe sinistre contra aceluia care în fruntea bravilorŭ noştri oficerĭ şi soldaţĭ au scăpatŭ Bulgaria; contra aceluia care era gata sĕ-şĭ sacrifice elŭ însuşĭ viéţa când binele patriei ar fi cerutŭ. Indepărtaţĭ neghina din grâu şi daţi-i loculŭ cuvenitŭ. Aceştĭ ómenĭ au amăgitŭ pe câţĭva concetăţenĭ, dér mai pe urmă s'au ascunsŭ şi acum trebue sĕ sufere ómenii nevinovaţĭ.

Preoţĭ şi învĕţătorĭ! Voi a-ţĭ fostŭ conducĕtorii poporului in timpurile cele mai grele, mergeţĭ înainte şi nu lăsaţĭ ca cei vênduţĭ sĕ amăgéscă poporaţiunea bulgară.

Soldaţĭ în reservă! A-ţĭ luptatŭ la Pirotŭ pentru libertatea Bulgariei; acésta este acum vĕduvă, ér voi sunteţĭ cetăţenĭ liberĭ. Şi voi sunteţĭ chemaţĭ sĕ daţĭ votulŭ vostru. Alegeţĭ ómenĭ carĭ sĕ fiă mai întâiu Bulgarĭ şi apoi Slavĭ; astfelŭ de Bulgarĭ, cărora libertatea patriei, pentru care a-ţĭ luptatŭ, le este dragă şi scumpă; astfelŭ de Bulgarĭ, carĭ au spălatŭ pata de pe ţéră, care pată i-o aruncaseră câte-va fiinţe desperate, ridicându-se contra acelui principe care ne-a condusŭ. Fraţilorŭ! La 28 l. c. (10 Octomvre n.) Bulgaria va declara décă voesce sĕ trăiască liberă şi independentă séu décă voesce cu trupulŭ sĕu rănitŭ sĕ priméscă din nou jugulŭ. Băgaţĭ de sémă, ca nu cumva ultima greşélă sĕ fiă mai amară de cum a fostŭ opera acelorŭ fiinţe sinistre. Avemŭ cea mai mare speranţă că Bulgarii, carĭ au sciutŭ sĕ conducă corabia prin atâtea stâncĭ şi pericule, o vorŭ conduce şi d'astă dată la ţermŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Reuniunea arheologică a comitatului *Hunedóra* a ţinutŭ, după cum am comunicatŭ mai nainte, în Petroşenĭ o adunare. Dr. Franz Fekete-Solyom s'a încercatŭ sĕ „dovedéscă«, că valea Jiului era pe timpulŭ lui Vladislav II nepoporată, că Mihailŭ Kendeffy a obţinutŭ la 1504 dela acestŭ rege permisiunea, d'a colonisa acolo 12 Ţiganĭ ambulanţĭ din Moldova. Va sĕ ḑică nu i-a datŭ mâna »învĕţatului“ Ungurŭ sĕ ḑică că Valahii d'acolo suntŭ Ungurĭ valahisaţĭ, dér ca sĕ-şĭ dea arama pe faţă, a găsitŭ dumnélui că suntŭ „Ţiganĭ“. Prin urmare o punemŭ la dosarŭ! „Invĕţatulŭ« Kun a încercatŭ şi elŭ sĕ »dovedéscă«, că revoluţiunea lui Horia »n'a isvorîtŭ« din apĕsarea iobagilorŭ. La dosarŭ şi cu acésta!

—x—

Fiscalatulŭ financiarŭ alŭ domenielorŭ erariale *din Sibiiu se desfiinţéză* cu ḑiua de 1 Noemvre n. şi se contopesce cu celŭ din Cluşiu.

—x—

Recolta viilorŭ în ţinutulŭ *Sighişórei* lasă fórte multŭ de doritŭ, strugurii suntŭ peste totŭ acri.

—x—

Cetimŭ în „Epoca«: *I. P. S. Iosifŭ, Metropolitulŭ Moldovei*, care prin încetarea din viéţă a Metropolitului-Primatŭ, este de dreptŭ preşedintele Sf. Sinodŭ, adêncŭ mişcatŭ de descoperirea, că însuşĭ *Episcopulŭ papalŭ Camilli din Iaşĭ* este *autorulŭ* broşurei „*Pravoslavia*“ prin care se injuriază întréga Ierarchiă ortodoxă, a ordonatŭ o rigurósă *anchetă*, spre a aduce în Sf. Sinodŭ dela începutulŭ sesiunei viitóre cestiunea propagandei papistaşe, şi a provoca pe guvernŭ, de a lua mĕsurĭ de represiune contra agitatorilorŭ.

—x—

De mai multe orĭ s'a publicatŭ prin unele ḑiare, că marele patriotŭ maghiarŭ *Ludovicŭ Kossuth* îşĭ petrece în mare sĕrăciă ḑilele vieţei. Scirea acésta o confirmă din nou ḑiarulŭ englezŭ »North Britich-Advertiser« din Edinburg, spunêndŭ că marele patriotŭ maghiarŭ îşĭ câştigă amara pâne de tóte ḑilele prin aceea, că dă óre de instrucţiunĭ.

—x—

Unŭ epilogŭ veselŭ a pusŭ capĕtŭ afacerii *Christen-Komjathy*. Secundanţii amêndurora s'au întrunitŭ la unŭ prânḑŭ, care a decursŭ în mare veseliă, nelipsindŭ nicĭ toastele.

—x—

Afacerea *Christen-Herbert* are şi ea unŭ epilogŭ, dér neplăcutŭ. Secundanţii lui Christen. fiindŭ întrebaţĭ de secundanţii lui Herbert, décă e adevĕratŭ că ei s'arŭ fi esprimatŭ că Christen înzadarŭ a întrebuinţatŭ tóte mijlócele permise ca sĕ provóce pe Herbert a da satisfacţiune cavaleréscă, n'au datŭ nicĭ o esplicare, ḑicêndŭ că acéstă cestiune n'are nimicŭ a face cu cele întêmplate în Cincĭ-Bisericĭ. Representanţii lui Herbert declară din parte-le ca terminate tractările. Herbert însĕ declară acum din parte'i pe numiţii oficerĭ ca nisce ómenĭ, carĭ în dosŭ calumniază, dér nu stau chezaşĭ pentru cele ce ḑicŭ.

—x—

Unŭ colaboratorŭ dela „Pesti Hirlap« a avutŭ în sĕptĕmâna acésta douĕ *duelurĭ* într'o ḑi cu doi colaboratorĭ dela »Nemzet“. Duelurile s'au terminatŭ cu câte-o sgârietură. Causa a fostŭ unŭ foiletonŭ apărutŭ în »Nemzet« despre chemarea ḑiaristicei, prin care colaboratorulŭ lui „P. H.“ se simţea lovitŭ.

—x—

Tĕrgulŭ de tómnă din *Orĕştia* a fostŭ slabŭ ca şi cele dinainte. O vacă cu viţelŭ s'a vêndutŭ cu 19 fl.

—x—

La *congresulŭ hirurgicalŭ*, ce se va ţiné în *Parisŭ*, *facultatea de medicină din Bucurescĭ* va fi representată de d. *Dr. Severeanu*, care a şi plecatŭ la Parisŭ, scrie „Rĕsboiulŭ“.

—x—

Astă séră Sâmbătă se va juca la *teatrulŭ german* »Der verwunschene Prinz« séu „Traum, Rausch şi Wirklichkeit“, comediă în 3 acte de I. Plötz. Mâne séră Duminecă se va juca »Der verlorene Sohn“ séu „Vagabund und Ehrenmann“, piesă poporală cu cântece de Bergen.

Din dieta ungară.

(Urmare din şedinţa dela 11 Octomvre.)

August *Pulsky* nu primesce propunerea lui Apponyi, căcĭ nu numai partea ungară a armatei trebue sĕ respecte constituţiunea ungară, ci întréga armată. Abia suntŭ douĕḑecĭ de anĭ de când a reînviatŭ constituţiunea ungară, prin urmare nicĭ timpŭ n'a avutŭ armata sĕ uite trecutulŭ. Abusurĭ şi conflicte singuratice se întêmplă şi în alte părţĭ, nu numai la noi. Vorba e, că sĕ uitămŭ şi noi trecutulŭ faţă cu armata. Spiritulŭ armatei germane e resultatulŭ espediţiunei victoriόse din 1870. Déca vr'odată ar fi armata nóstră binecuvêntată sĕ iasă victoriósă într'o espediţiune...

Const. *Olay*: Asta n'ar fi nicĭ o binecuvêntare!

Aug. *Pulszky*: Sperŭ că şi d-lŭ deputatŭ va privi ca o binecuvêntare décă se ivesce acestŭ casŭ, care ar puté sosi în împrejurărĭ nedorite de noi; atuncĭ multe se vorŭ schimba, causele multorŭ conflicte şi neînţelegerĭ vorŭ înceta de sine. Trecêndŭ la moţiunea comisiunei de petiţiunĭ, ḑice că acésta spune destulŭ, ea nu ḑice că nicĭodată nu va fi nevoiă de disposiţiunĭ legislatorice, ci că nu e nevoiă acum. Elŭ primesce moţiunea comisiunei.

Ignatz *Helfy* observă mai ânteiu, că partidulŭ sĕu nicĭodată n'a făcutŭ responsabilă armata pentru actele singuraticilorŭ; ei acusă numai nepedepsirea acestorŭ acte în modŭ dreptŭ. Ba unii pentru astfelŭ de acte au fostŭ înaintaţĭ (Aşa e! în stânga estremă.) şi unŭ astfelŭ de casŭ a iritatŭ deunăḑĭ naţiunea. Autografulŭ ḑice, că înaintarea s'a făcutŭ din consideraţiunĭ de serviţiu; ce consideraţiunĭ de serviţiu trebue sĕ fiŭ acelea, ca 44 de persóne sĕ se tréćă cu vederea şi sĕ se înainteze unulŭ, care a ofensatŭ atâtŭ de tare naţiunea? (Aşa e! în stânga estremă.) Autografulŭ contraḑice în fiăcare espresiune dreptulŭ publicŭ ungarŭ. In elŭ nu se vorbesce de Ungaria şi de regele Ungariei, ci numai de „ţĕrile corónei mele ungare.“ Se ḑice apoi că »spiritulŭ armatei póte fi numai acela alŭ supremului comandantŭ.“ Deja „comandantulŭ supremŭ“ nu corĕspunde dreptului publicŭ ungarŭ. Spiritulŭ armatei într'unŭ statŭ constituţionalŭ trebue sĕ fiă acela alŭ naţiunei. (Vii aprobărĭ în stânga estremă) Predecesorulŭ Maiestăţii Sale încă a juratŭ pe legile din 1848, fără însĕ ca acestŭ jurămêntŭ sĕ-lŭ impedece a apuca pe alte căi....

Preşedintele: Acéstă afirmare nu corĕspunde adevĕrului istoricŭ; căcĭ regele care a domnitŭ în 1848 a rĕmasŭ până la sfârşitulŭ domniei sale pe calea pe care se afla. E datoria mea sĕ observŭ acésta. (Aprobărĭ în drépta.)

Ignatz *Helfy*: Nu merge ca spiritulŭ armatei sĕ se lege de o persónă, fiă acésta orĭ câtŭ de susŭ situată. Incă n'a decăḑutŭ naţiunea atâtŭ de multŭ, ca sĕ-şĭ fi săpatŭ atâtŭ de adêncŭ în inimă unŭ astfelŭ de auto-

FOILETONU.

O nópte într'o cârciumă din Prahova.

(Fine.)

Noi sperămŭ, că nu va fi nimenea aşa de delicatŭ şi de rĕsfăţatŭ, ca sĕ céră mai multŭ comfortŭ. Cine vrea sĕ aştérnă mai móle pentru şoldurile şi spatele sale, acela sĕ-şĭ pună mantaua séu şialulŭ dedesuptŭ. Décă cu tóte acestea îlŭ glodesce — îlŭ dorŭ óseie, cum ḑice Românulŭ —, îşĭ póte îmbunĕtăţi posiţiunea întorcêndu-se desŭ de pe o parte pe cealaltă séu chiarŭ şi pe spate.

Incă tare târḑiu mai veniră şi nisce cărăuşĭ cu boi şi câteva femei de totŭ ude, carĭ aşiḑerea voiau sĕ capete sălaşŭ în odaiă. Toţĭ aceştia se culcară la picióreie acelora, carĭ durmiau deja, pe pricĭŭ şi adormiră îndată aşa de bine, încâtŭ nicĭ tusea nicĭ aruncatulŭ séu întorsulŭ încóce şi încolo nu-i mai turbura horcăitulŭ lorŭ cel uniformŭ.

A arde lumină arŭ fi conturbătorŭ. Mai multŭ economiă ca din orĭ-care altă causă la cârciumăresa séra de vreme singurulŭ muculeţŭ de lumânare şi-lŭ duce cu sine în odaia ceealaltă, dupăce o stinge pe pragulŭ odăii aruncândŭ o privire veselă asupra numeroşilorŭ óspeţĭ, cu care ocasiune se nasce unŭ aburŭ, ce lasă după sine o neplăcută aducere aminte.

Intr'unŭ întunerecŭ completŭ trebuiau sĕ aştepte pasagerii în linisce până diminéţa, când toţĭ dormitorii trebuescŭ sĕ se deştepte la nouă activitate. Noi din parte-ne nu puteamŭ, decâtŭ sĕ compătimimŭ pe ómenii, carĭ suntŭ aşa rĕu învĕţaţĭ, încâtŭ nu se putea deda cu-rêndŭ cu împrejurările, şi se plângéu, că din câte şi mai câte cause n'au pututŭ durmi tótă nóptea, éră câtră trei óre diminéţa, când în fine li-se închidéu ochii de ostenélă, îi ocnturba érăşĭ deşteptarea celorŭ ce durmea împreună cu ei. Dér ce suntŭ ei de vină la acésta? Zăcêndŭ pe pămêntulŭ golŭ, de sine se înţelege, că voeau sĕ se deştepte mai curêndŭ, căcĭ astăḑĭ avéu unŭ drumŭ lungŭ de făcutŭ şi nu puteu durmi ca boerii până în ḑiua albă. Pofta de mâncare se deştepta împreună cu dênşii. Ei se aşéză povestindŭ cu voe bună la masa cea lungă de lemnŭ, pe care nu se află nicĭ unŭ felŭ de pânzătură, şi-şĭ scotŭ merindea din straiţa cea învârgată de lână. Pe unŭ discŭ de lemnŭ ce-lŭ cerŭ dela cârciumăresa, ei taiă cépă în bucăţĭ fórte micĭ şi o sară sdravĕnŭ. O bucată de mămăligă rece ţine loculŭ pânii şi, fiindcă nu este tocmai ḑi de postŭ, mâncă cu mare poftă slănină şi brânză. Patru până în cincĭ grăsunaşĭ (şoldanĭ, porcĭ de unŭ anŭ) folosiră unŭ momentŭ neobservatŭ şi săriră cu cutezare peste pragulŭ celŭ înaltŭ în odaiă.

Nu trebue omulŭ sĕ-şĭ strice somnulŭ, décă cârciumăresa, îngrijată de óspeţii carĭ dormŭ, se ivesce în odae cu o japiţă (jórdă sdravĕnă) şi aplică îndrĕsneţilorŭ năvălitorĭ vr'o câteva de-alungulŭ şoriculuí celui grasŭ. Grăsunaşii guiţescŭ, firesce, înfricoşatŭ, dér totŭ nu vorŭ sĕ deşerte têrĕmulŭ, fiindcă aci aflară multe bucăţele bune. Acuma însĕ se nasce o góna înverşunată. Óspeţii, carĭ şedŭ la masă, sprijinescŭ din partele stăruinţele cârciumăresei prin aceea, că de câte orĭ trece unŭ grăsunaşŭ pe lângă ei, îi dau câte-o lovitură ţépĕnă, căreia îi urméză firesce totdéuna câte unŭ ţipetŭ din gura celui lovitŭ. Acuma se chiamă ambii cânĭ marĭ de curte, şi aceştia îi iau la góna cu energiă, încâtŭ în curêndŭ este golită odaia şi o momentană linişte şi odihnă plăcută urméză. Cânii încă credŭ a fi meritatŭ o plată pentru ostenéla lorŭ şi înghitŭ cu mare poftă bucăturile, carĭ li-se aruncă de unulŭ séu altŭ óspe. Acuma apucă Burcuşŭ celŭ pestriţŭ (bălţatŭ) o bucătură, o cójă grósă de brânză dela botulŭ lui Brezoiu celui negru. Acestŭ atentatŭ revóltă simţĕmêntulŭ de dreptŭ alŭ tiranului de curte aşa de tare, încâtŭ cu muşcăturĭ şi lătrăturĭ înfricoşate dă năvală asupra camaradului sĕu. Acesta, firesce, se apĕră din rĕsputerĭ. In fine suntŭ despărţiţĭ şi alungaţĭ şi aceştĭ combatanţĭ. Dér acuma este şi timpulŭ de sculatŭ, fiindcă ceilalţĭ óspeţĭ au plecatŭ deja şi cărăuşulŭ nostru încă anunţă, că a înhămatŭ caii. Afară de aceea trebuirămŭ sĕ ne grăbimŭ, ca sĕ ajungemŭ încă înainte de améḑĭ la vama din Predélŭ, deórece domnii amploiaţĭ suntŭ fórte punctualĭ şi închidŭ îndată, aşa că atuncĭ călĕtorii trebueau sĕ aştepte până după améḑĭ în drumŭ istorisindu-şĭ păţaniile trecute şi viitóre probabile.

Din norocire ajunserămŭ în pace la vamă cu pu-

grafŭ. (Aplause'n stânga estremă.) Numai atuncĭ ar fi pututŭ linisci acestŭ autografŭ, când în acelaşĭ timpŭ unŭ ordinŭ de ḑi către armată ar fi lămuritŭ pe soldaţĭ asupra datoriilorŭ lorŭ către constituţiune; în schimbŭ însĕ s'a împrăştiatŭ în armată acelŭ autografŭ pré înaltŭ, care s'a adresatŭ archiducelui Albrecht şi care conţine mai totŭ aceleaşĭ cuvinte, ca şi cele din toastulŭ archiducelui în Serajevo. Şi fiindcă altfelŭ se vorbesce către armată, şi altfelŭ către cetăţeni, se nasce acelŭ spiritŭ de demoralisare politică pe care-lŭ combate partidulŭ oratorului; acestŭ spiritŭ îlŭ atacă, nu pe armată orĭ vitejia ei. Când de curêndŭ unŭ generalŭ a obţinutŭ dreptulŭ de cetăţénŭ ungarŭ, o înaltă personalitate, decidĕtóre în afacerĭ militare, i-a ḑisŭ: „Celŭ ce pórtă tunica împĕratului, e mai multŭ decâtŭ cetăţénŭ alŭ statului, e servitorulŭ împĕratului.“ (Mişcare). Acestŭ spiritŭ nu-lŭ putemŭ îndrepta, decâtŭ împărţindŭ armata în două. Oratorulŭ primesce moţiunea minorităţii din comisiunea de petiţiunĭ. Aplause'n stânga estremă).

Ministrulŭ-preşedinte *Tisza:* Antevorbitorulŭ a amintitŭ însĕ unŭ autografŭ. Cu acela n'am nimica, nu e în elŭ subscrierea mea. Pentru celŭ cu subscrierea mea iau rĕspunderea cu deplină consciinţă. (Aşa e! în drépta.) D-lŭ deputatŭ se légă de cuvintele „în ţĕrile corónei mele ungare.“ Dér aşa se obicĭnuesce pretutindenea; acésta espresiune se póte afla şi în legĭ; prin ea se înţelege unŭ totŭ unicŭ sub coróna ungară. (Aprobărĭ în drépta.) Deputatulŭ atacă espresiunea »supremulŭ comandantŭ.“ Nu sciu décă acéstă espresiune e în lege. (Mai multe vocĭ: Este!) E o espresiune ce amŭ folosit'o, fără ca prin ea sĕ se nege constituţiunea. Ea însemnéză că spiritulŭ nu póte fi altulŭ decâtŭ acela alŭ regelui încoronatŭ. Insemnéză că spiritulŭ naţiunei şi alŭ regelui e egalŭ.

Gabrielŭ *Ugron:* Dér ameninţarea?

Ministrutŭ *Tisza*: Sunt convinsŭ că d-lŭ deputatŭ n'a vĕḑutŭ în ea nicĭ o ameninţare pentru dênsulŭ. Căcĭ ce se cuprinde în ea? Trebue sĕ repetŭ, că acela care agită pe căi nelegale, va simţi asprimea legii.

Paul *Hoitsy*: Atuncĭ în ce scopŭ e acolo ameninţarea?

Ministrulŭ *Tisza:* Am mai ḑisŭ odată că nu e superfluu, décă regele încoronatŭ aduce, orĭcui ar fi, aminte de împlinirea datoriei sale, fiă chiar şi ministru. (O voce'n stânga estremă: Superfluu!) A mai ḑisŭ d-lŭ deputatŭ, că de ce nu s'a datŭ şi unŭ ordinŭ de ḑi către armată de acelaşĭ cuprinsŭ? Apoi décă autografulŭ e atâtŭ de rĕu, cum a ḑisŭ d-lŭ deputatŭ, atuncĭ sĕ ne bucurămŭ, că nu s'a datŭ şi unŭ ordinŭ de ḑi, (Ilaritate în drépta.) Vorbindŭ de petiţiunĭ, acelea, ḑise oratorulŭ, suntŭ resultatulŭ agitaţiunilorŭ. Fără sĕ se ia dispositiunĭ legislative, se póte îndrepta lucrulŭ, întrândŭ câtu mai mulţi tinerĭ ungurĭ în armată şi făcêndu şĭ carieră de ofiţerŭ. Recomandă moţiunea maiorităţii spre primire.

Geza *Polonyi* ḑice, că adunările poporale au avutŭ scopulŭ, sĕ se apere contra reacţiunei militare şi contra acelorŭ învĕţăturĭ ale nihilismului politicŭ, d'a se considera armata în Ungaria ca stândŭ în afară de constituţiune, şi d'a cere satisfacere pentru onórea naţională ofensată. O înaintare a unuia, a căruia procedere ministrulŭ preşedinte a declarat'o de necorectă şi fără tactŭ, nu ne póte linişti. Ungurulŭ nu de geaba intră în armată cu unŭ *metus reverentialis.* Oficerii din armata comună ḑicŭ: „Honvedulŭ este unŭ lucru mijlociu între omŭ şi soldatŭ!“ (Viiă ilaritate.) Dela 1867 nicĭ unŭ Ungurŭ n'a fostŭ ministru comunŭ de rĕsboiu. Ministrulŭ actualŭ de honveḑĭ face totulŭ ca sĕ se arate demnŭ de spiritulŭ tradiţionalŭ austriacŭ, pentru ca sĕ ajungă şi ministru comunŭ de rĕsboiu. Oratorulŭ cu partidulŭ lui vorŭ lupta pentru idea armatei de sine stătătóre şi recomandă spre primire votulŭ minorităţii.

Şedinţa dela 12 Octomvre. Teodor *Matkovics* sprijinesce propunerea lui Györffy. Elŭ n'are nimicŭ contra armatei, numai sĕ iubéscă ţéra, care'i dă fii şi fructele sale.

Iuliu *Gulacsy* se plânge de slăbiciunea guvernului faţă cu atacurile militarului şi critică „tradiţiunile“ armatei austriace. Ca aderentŭ alŭ armatei independente oratorulŭ votéză pentru votulŭ separatŭ alŭ lui Györffy. (Aplause'n stânga estremă.)

Daniilŭ *Iranyi* declară că autografulŭ n'a mulţămitŭ pe petiţionarĭ. Dreptulŭ publicŭ ungarŭ nu recunósce „comandantŭ supremŭ“, ci rege încoronatŭ. Spiritulŭ naţionalŭ numai într'o armată naţională póte domni Jurămêntulŭ armatei pe constituţiunea ungară, pe care a juratŭ regele, e o cerere îndreptăţită. Numai într'o armată independentă se póte vorbi adevĕrulŭ despre Bocskay, Bethlen, Rakotzi şi Kossuth. Oratorulŭ votéză pentru votulŭ separatŭ alŭ lui Györffy.

Preşedintele face atentŭ pe oratorĭ, carĭ sĕ légă de espresiunea »supremului comandantŭ,“ că arŭ face bine se respecte mai bine legile indigene, care au adoptatŭ acéstă espresiune, precumŭ în art. de lege XXXVI din 1879 (Mişcare.)

Cornelŭ *Abranyi* ḑice că spiritulŭ armatei e sgrenţurosŭ, reservatŭ. Oficerii forméză o chastă separată, organisaţiunea internă dă pricină la plângerĭ continue, elementele ungare patriotice întêmpină antipatiă. Acest spiritŭ cuprinde încâtva şi honveḑimea. Autografulŭ nu resolvă cestiunea. La noi domnescŭ privelegiele şi înfluinţele unorŭ classe. In Roma a fostŭ numitŭ consulŭ unŭ calŭ, la noi se póte întêmpla asta şi unui măgarŭ (Ilaritate şi mişcare.) Plângerile îndreptăţite ale poporului nu li sĕ dă ascultare. Demonstraţiunile contra generalului Ianski nu arŭ fi fostŭ atâtŭ de imposante, décă partidulŭ guvernamentalŭ nu s'ar fi amestecatŭ în ele. Trebue sĕ se schimbe politica guvernului. Regimulŭ Tisza şĭ-a ajunsŭ scopulŭ: nu póte fi rĕsturnatŭ. Dér fiindcă nu acesta e scopulŭ guvernului, primesce moţiunea lui Apponyi. (Aplause'n stânga).

Iuliu *Horvath* ḑice că prin desbaterĭ sĕ lămuresce cestiunea. Autografulŭ a liniştitŭ; dér a şi provocatŭ desbaterea. Armata comună împărţindu-se în două sĕ desorganiséză şi oferă inimicilorŭ noştri 'ocasiune d'a ne ataca. E contra interesului statului şi armatei ca din casurĭ singuratice sĕ se sgudue increderea naţiunei către oficerii armatei comune şi sĕ se tragă la îndoială patriotismulŭ acelorŭ oficerĭ, carĭ la cea mai apropiată ocasiune îşĭ punŭ în jocŭ sângele şi viéţa pentru patriă. Votéză pentru moţiunea comisiunei.

Coloman *Thaly* ḑice că oprirea uniformei de oficerii de reservă e nejustifică. Mai nedréptă e ordinaţiunea de curêndŭ a ministrului comunŭ de resboiŭ, care cere necondiţionatŭ cunóscerea limbei germane la esamenele de oficerĭ şi prin aceea se 'ngreuéză posiţiunea Ungurilorŭ. Oratorulŭ ḑice, că încă la începutulŭ educaţiunei militare se manifestă spiritulŭ duşmanŭ Ungurilorŭ. Directorulŭ unui institutŭ militarŭ a ruptŭ un reversŭ în limba ungurécsă, l'a călcatŭ în picióre şi oficerului care i l'a datŭ i-a spusŭ, că limba oficială e cea germană. Elŭ cere reforme în organisarea armatei, sĕ se despartă armata. Primesce moţiunea lui Györffy.

Recursŭ contra dării pentru Kulturegylet

Dămŭ locŭ aḑĭ şi rĕcursului protopopului Iacobŭ Macaveiu din Dicio-Sânt-Mărtinĭ, despre care a vorbitŭ corespondentulŭ nostru în Nr. 218 alŭ „Gazetei« şi prin care numitulŭ d, protopopŭ a protestatŭ în numele Românilorŭ din comitatulŭ Têrnavei micĭ contra conclusului representanţii comitatense d'a se da 10,000 fl. „Kulturegylét«ului, care sumă sĕ se acopere printr'unŭ aruncŭ de dare de 2%. Recursulŭ are următorulŭ cuprinsŭ:

Sciu, că acestŭ recursŭ, avêndŭ în vedere curentulŭ de astăḑĭ, îmĭ va atrage imputarea că sunt nepatriotŭ, cu tóte aceste îmĭ ţinŭ de o datorinţă patriotică bine înţelésă, de a-mĭ motiva votulŭ datŭ în adunarea generală, şi de a-mĭ exprima după mine patriotica convingere, ce m'a condusŭ când mĭ-am datŭ votulŭ aşa precum l'am datŭ, folosindu-mĕ liberŭ şi amĕsuratŭ convicţiunii mele, de dreptulŭ ce-lŭ am ca membru alŭ comitetului comitatensŭ.

N'am pututŭ şi nu potŭ adera la unŭ conclusŭ, care, după convingerea mea de patriotŭ, este centrarŭ legiĭ, este lipsitŭ de dreptŭ, este nejustŭ şi în cunsecinţale sale avêndŭ în vedere rapórtele nóstre locale şi generale, e dăunosŭ şi nepoliticŭ.

1. Este contrarŭ legii acelŭ conclusŭ, pentrucă art. de lege XV din anulŭ 1883, ce e dreptŭ, autorisă comitatele de a impune adausurĭ de dare şi pentru scopurĭ culturale, însĕ acestŭ adausŭ de contribuţiune cuprindêndŭ tóte scopurile înşirate în §-lŭ 9 alŭ legii citate, nu póte sĕ trécă peste 3% ale dărilorŭ directe; însĕ comitatulŭ nostru în ceea ce privesce adausurile de darc, se află în timpulŭ de faţă aşa de rĕu, încâtŭ nu mai póte arunca atarĭ contribuţiunĭ şi adecă: suntŭ aruncate 3% pentru edificarea casei comitatense, 1% pentru îngrijirea colnavilorŭ, ½% pentru expropriarea unorŭ intravilane necesare la loculŭ destinatŭ pentru edificiele comitatense şi aşa adausurile de pănă acum întrecŭ mĕsura de 3% prescrise prin lege, preste care după §-ulŭ 13 alŭ legii menţionate numai după obţinerea prealabilă a concesiunii ministrilorŭ de interne şi de finanţe se póte trece, ceea ce în casulŭ de faţă s'a ignoratŭ cu totulŭ şi décă acum la aceste 4½% vomŭ adauge cele 2% votate pentru »kultur-egylet,“ atuncĭ în comitatulŭ nostru arunculŭ de dare face 6½%, la care după alineatulŭ ultimŭ alŭ § ului 13 din legea citată se cere aprobarea, respective autorisarea legislativă.

Insĕ în casulŭ de faţă necumŭ sĕ fiă autorisare legislativă, dér nicĭ concesiune prealabilă ministerială nu există, deóre-ce rescriptulŭ inaltului ministerŭ de interne privitorŭ la fundaţiunea de 10.000 fl., nu învóltă concesiunea prealabilă cerută de lege, mărginindu-se acelŭ rescriptŭ numai a arăta, că adunarea generală extraordinară din 26 Noemvrie 1885 n'a fostŭ competentă a vota astfelŭ de adausŭ de dare şi a dispune de acoperirea aceluia; prin urmare votarea acelorŭ 10,000 fl. implicitŭ s'a întêmplatŭ în faptă în adunarea generală de acum.

Este contrarŭ legii acestŭ conclusŭ, pentrucă acela nu conţine nicĭ o dispositiune despre administrarea sumei votate, precând în sensulŭ §-lui 15 alŭ legii citate jurisdicţiunea dispune despre atarĭ fundaţiunĭ în înţelesulŭ statut lui adusŭ în acéstă privinţă, aşadéră în conclusulŭ din cestiune se intenţionéză ajutorarea unei reuniunĭ înfiinţate de privaţĭ şi afară de teritorulŭ comitatului nostru; acésta dispositiune este în contraḑicere flagrantă cu intenţiunea legii de susŭ amintită, findcă scopulŭ votării acestei sume nu e promovarea culturală a locuitorilorŭ din comitatŭ, ci ceia a unei reuniunĭ afară de teritorulŭ aceluia, fără de controlarea mai departe a comitatului ce a votatŭ acéstă sumă; cumcă acéstă dispositiune este contrară legii şi sentimentului comunŭ alŭ maiorităţii preponderante a locuitorilorŭ din comitatŭ, dovedesce împrejurarea, că la adunarea generală de acuma abia s'au presentatŭ 40 membri; cumcă conclusulŭ este ilegalŭ, a dovedit'o însuşĭ înaltulŭ ministerŭ de interne, când din incidentulŭ votării de 1% pe scama reuniunii Széchenу-ane din comitatulŭ Sătmarului a enunciatŭ, că acelŭ aruncŭ după lege are sĕ'lŭ administreze comitatulŭ adăugêndŭ numai atâta, că comitatulŭ din suma incursă póte împărtăşi şi reuniunea Szecheny-ană precum şi alte reuniunĭ culturale din comitatŭ, fără destincţiunede naţionalitate şi confesiune, şi aşa forulŭ supremŭ competentŭ în casŭ analogŭ a anunciatŭ, că adausurile de contribuţiune impuse pentru scopurile preveḑute în §-ulŭ 9 alŭ legii citate, se administrêză prin municipalitate şi din când în când se întrebuinţéză spre acoperirea lipselorŭ culturale ale comitatului.

(Va urma.)

Ultime sciri.

Berlinŭ, 14 Octomvre. „Gazeta Germaniei de Nord“ vede în resultatulŭ alegerilorŭ din Bulgaria o nouă dovadă, că plecarea prinţului de Battenberg n'a fostŭ motivată de dispositiunile naţiunei bulgarescĭ. Altfelŭ maioritatea n'ar fi votatŭ în favórea regenţei. Séu prinţulŭ de Battenberg n'a cunoscutŭ dispositiunile ce i erau proprice, şi acéstă presupunere ar arunca o lumină defavorabilă asupra capacităţilorŭ sale ca omŭ de statŭ, séu nu î-a mai plăcutŭ fără îndoială sĕ rĕmână prinţŭ, Décă arŭ fi rĕmasŭ, elŭ arŭ fi cruţatŭ Bulgariei furtunile electorale carĭ, orĭ-ce resultatŭ ar trebui sĕ dea, vorŭ influinţă într'unŭ modŭ defavorabilŭ asupra desvoltărei ulteriórе a Bulgariei.

Pesta, 14 Octomvre. Camera deputaţilorŭ a adoptatŭ prin 162 voturĭ contra 76, propunerea comisiunei de a trece la ordinea ḑilei asupra petiţiunilorŭ ce i s'au adresatŭ în afacerea generalului Ianski.

Londra, 14 Octomvre. „Daily News“ declară că nicĭ o ameninţare nu va decide pe Anglia sĕ evacueze Egiptulŭ. Acelaşŭ ḑiarŭ crede că gelosiile Franciei în astă privinţă nu întrecŭ cerculŭ politicianilorŭ de profesiune, dér că Rusia a încercatŭ sĕ speculeze acestŭ sentimentŭ şi că spiritulŭ nehotărîtŭ alŭ Sultanului a fostŭ întorsŭ din spre Anglia către Francia şi Rusia. Elŭ crede că Sir White va dejuca manoperile rusescĭ.

Sofia, 14 Octomvre. Generalulŭ Kaulbars cerêndŭ instrucţiunĭ la St. Petersburgŭ, guvernulŭ rusŭ i-a rĕspunsŭ lăsându-i se întrevéḑă că elŭ crede, că generalulŭ póte sĕ nu'şĭ mai urmeze călĕtoria, dér lăsându-lŭ în acelaşŭ timpŭ liberŭ de a lua hotărîrea care 'i va părea mai preferabilă. Generalulŭ Kaulbars a plecatŭ dela Sofia prin calea Dunărei séu prin Târnova şi Lowcia.

ţinŭ înainte de douĕspreḑece óre. Paşaportulŭ s'a visitatŭ în curêndŭ, şi noi credeamŭ acuma, că vomŭ puté porni repede şi veselĭ spre dulcea patriă. Dér vai, că tocma lângă frontiera austriacă carulŭ nostru este opritŭ de amploiatulŭ de frontieră. Unŭ suboficerŭ românŭ din miliţia de frontieră (plăiaşŭ) trebuĭ sĕ mai vadă odată paşapórtele, în vreme ce ómenii sĕĭ stau cu mare seriositate şi în adêncă tăcere la spatele luĭ şi păreau a privi cu ochĭ bănuitorĭ pe sĕrmaniĭ călĕtorĭ. Atuncĭ descoperi suboficerulŭ, că în paşaportulŭ nostru tocmai la marginea de dedesubtŭ este o *nulă* mai puţinŭ şi că o *nulă* însémnă o persónă. Aşa déră *„marşŭ“* înapoi la birou, ca sĕ se pună încă o nulă séu că omulŭ e despărţitŭ de femeiă. După ce mĕ intorseiu cu paşaportulŭ şi cu *nula,* se scrisă o nouă opăcelă. Băetulŭ de optŭ anĭ alŭ cărăuşului nostru încă nu avea *nula necesară* în paşaportulŭ tată-sĕu; şi fiindcă nicĭ decum nu voia sĕ-şĭ lase copilulŭ sĕu înapoi în România, trebuĭ de asemenea sĕ alerge la birou, ca sĕ i se scrie şi luĭ o *nulă* în paşaportŭ. In cele din urmă sosi şi cărăuşulŭ cu *fatala nulă,* --lua-o-arŭ na'ba! vorba Românuluĭ!— în paşaportŭ şi caravana se putu pune în mişcare. In curêndŭ ajunserămŭ vama de frontieră austriacă, unde éră se începŭ *vizarea* paşapórtelorŭ, dér acésta îndată a fostŭ sĕvĕrşită şi încă séra în aceeaşĭ ḑi sosiră călĕtorii în Braşovŭ voioşĭ şi sănĕtoşĭ.

după *W. Hausmann.*

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 15 Octomvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103.35	Bonurĭ croato-slavone	104.50
Rentă de hârtiă 5%	92.25	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.80	Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.75	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	82.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116.25	Renta de arg. austr.	83 45
Bonurĭ rurale ungare	104.50	Renta de aurŭ austr.	114 35
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Losurile din 1860	138 50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.40	Acțiunile băncei austro-ungare	867.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40	Act. băncei de creditŭ ung.	258.60
Bonurĭ rurale transilvane	104.25	Act. băncei de creditŭ austr.	278.60
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.90
		Napoleon-d'orĭ	9.91
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.35
		Londra 10 Livres sterlinge	125.25

Cursulu pieței Brașovŭ
din 16 Octomvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump. 8.45	Vênd. 8.50
Argint românesc	8.50	8.55
Napoleon-d'orĭ	9.90	9.95
Lire turcescĭ	11.24	11.27
Imperialĭ	10.22	10.26
Galbenĭ	5.89	5.91
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.50
Ruble Rusescĭ	120.—	122.—
Discontulŭ	7—10% pe anŭ.	

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.